

Белоусова С. М.

доцент НУК, старший викладач кафедри сучасних мов, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), svitlana.beloysova@nuos.edu.ua

Шевченко Д. О.

старший викладач кафедри сучасних мов, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), d_shevchenko@yahoo.com

Давиденко О. Б.

викладач кафедри сучасних мов, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), olena.davydenko@nuos.edu.ua

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В НЕМОВНИХ ВНЗ

У статті розглядається важливість інноваційних технологій у викладанні іноземних мов у немовних ВНЗ. Особлива увага приділяється взаємозв'язку традиційних та інноваційних методів навчання.

Ключові слова: *іноземна мова, комунікативний підхід, інноваційні методи, професійна іноземна мова, професійно-орієнтована іноземна мова.*

Традиційне вивчення іноземної мови відносилось до частини лінгвістичних, гуманітарних дисциплін, що входять в коло «загального розвитку» для студентів. Тим часом, сучасна ситуація в світовій освіті і на ринку праці підказує, що іноземна мова в сучасному світі – це не стільки навчальна дисципліна або сфера науки, а й дуже важливий інструмент, який відображає рівень конкурентоспроможності студента і випускника на ринку праці. Відповідно, від рівня володіння іноземною мовою багато в чому залежать можливості реалізації майбутнього випускника в тій професії, яку він обрав. Звичайно, з огляду на спрямованість і зосередженість ВНЗ на навчанні професії, дуже складно знайти

час для серйозного вивчення англійської мови. Саме тому, порівняно невелику кількість годин, виділену на вивчення іноземної мови в немовному ВНЗ, можна і потрібно використовувати ефективно з метою підвищення загального рівня володіння студентами іноземною мовою. Досягти такої мети можна за умови використання елементів комунікативного підходу. Таким чином, метою цієї статті є розгляд елементів комунікативного підходу з метою підвищення ефективності навчання іноземної мови в немовному ВНЗ. Досягти поставленої мети можна, поєднуючи традиційні та інноваційні методи навчання, опираючись на комунікативні принципи.

Аналіз досліджень і наукових публікацій свідчить, що проблема методів навчання привертає увагу багатьох відомих вчених і педагогів-практиків. Серед них Ушинський К. Д., Мельник І. М., Стронін М. Ф., Топоров А. О., Анікеєва Н. П. та інші.

Проведені дослідження педагогічної роботи показали, що навчання іноземної мови сьогодні неможливо без інноваційної складової. У світлі сучасних вимог до цілей навчання іноземної мови змінюється статус як студента, так і викладача, які переходять від схеми «викладач – студент» до інноваційних технологій.

Нагадаємо, що традиційне навчання професійної іноземної мови орієнтоване на читання, розуміння і переклад спеціальних текстів, включаючи вивчення граматичних особливостей наукового стилю. На сучасному етапі акцент рішуче перемістився на розвиток навичок і умінь усної комунікації. Усне мовлення включає в себе слухання або читання, розуміння і репродуктивне відтворення прослуханого або прочитаного як в усній (діалогічній або монологічній), так і в письмовій формі. Переорієнтація напряму навчання іноземної мови в процесі професійної освіти від навчання читання як пріоритетної мети до навчання спілкуванню привела до необхідності врахування моделі фахівця і професійних умінь, що формуються, а також навчання іншомовного спілкування в конкретному професійно-тематичному контексті.

Таким чином, інноваційні технології викладання іноземних мов в немовних ВНЗ полягають в поєднанні традиційних і інтенсивних методів навчання,

заснованих на функціонально-комунікативній лінгводидактичній моделі мови та розробці цілісної системи навчання мовного спілкування на професійні теми. При цьому основним завданням сучасного етапу викладання професійно-орієнтованої іноземної мови є створення методик, інтегруючих інтерактивні підходи до навчання і акумулюючи їх переваги для вирішення основної проблеми викладання професійно-орієнтованої іноземної мови – навчання не мови, але мовлення, в більш широкому сенсі – іншомовного спілкування в професійних ситуаціях.

Звісно ж, що ключовим методом в навчанні професійно-орієнтованої англійської мови в сучасній вищій школі є комунікативний метод, в основі якого лежить уявлення про те, що мова служить для спілкування, отже, метою навчання іноземної мови є комунікативна компетенція.

Однак, на думку прихильників комунікативного підходу, ефективне знання мови – це більше, ніж просто знання правил граматики, вимови та лексики. Студентам необхідно навчитися використовувати іноземну мову у відповідному соціальному та професійному середовищі.

Для цього навчання іншомовного спілкування має відбуватися в адекватних умовах, серед яких необхідно виділити наступні: облік індивідуальності кожного студента, мовна спрямованість процесу навчання, функціональність навчання, ситуативність спілкування, новизна процесу навчання.

Крім того, комунікативний метод є гнучким методом, при цьому він має певні характеристики, які докорінно відрізняють його від інших широко відомих методів навчання іноземним мовам. Ці характеристики включають: 1) акцент на навчання спілкування за допомогою мови, що вивчається; 2) введення автентичних текстів в ситуацію навчання; 3) надання студенту можливості концентруватися не тільки на мові, але і на самому процесі навчання; 4) введення особистого досвіду студента як важливої складової навчання в рамках аудиторного заняття; 5) спроба пов'язати навчання іноземної мови в рамках аудиторного заняття самостійною мовною діяльністю студентів.

У зв'язку з цим вважаємо, що основними методичними принципами організації процесу навчання професійно-орієнтованої іноземної мови є такі

інтерактивні принципи: принцип практико-орієнтованого контекстного навчання, особистісно-орієнтованої спрямованості навчання, активності навчання, проблемності, комунікативно-ситуативного навчання, інтерактивної спрямованості навчання, балансу усвідомленого і неусвідомленого у навчанні, комплексності підходу, принцип колективної взаємодії, рефлексії в навчанні.

Це передбачає використання в процесі навчання таких стратегій, які будуть стимулювати пізнавальну і комунікативну діяльність студентів, застосовуючи різноманітні комунікативні технології навчання англійської мови: технологію комунікативного навчання, інформаційно-комунікаційну технологію, технологію навчання у співпраці, проектну технологію, ігрову технологію. Важлива роль також відводиться кейс-методу, оскільки його використання призводить до розвитку, оновлення, підвищення інтенсивності та різноманітності комунікацій між суб'єктами навчального процесу, так як її сутнісною характеристикою є орієнтація на міжособистісну взаємодію, вплив на психічну і соціальну структуру особистості.

Інноваційними комунікативними методиками також є методики, засновані на різних формах комунікації з залученням інтерактивних засобів навчання, що включає:

- методи самонавчання – інтернет-сайти, друковані, аудіо- і відеоматеріали;
- методи на основі комунікації «один – одному» – електронна пошта, використання соціальних мереж;
- викладання на базі комунікації «один – багатьом» – аудіо- та відеолекції, електронні лекції (електронна лекція може являти собою не традиційний лекційний текст, а добірку статей або витягів з них, а також навчальних матеріалів, які готують учнів до майбутніх дискусій);
- навчання на базі комунікації «багато – багатьом» – аудіографічні, відео-, аудіо- та комп'ютерні конференції, форуми, робота в соціальних мережах.

Виходячи з вищевикладеного, вважаємо, що використання пропонованих методів навчання, заснованих на комунікативній лінгво-дидактичній моделі мови, а також розробка цілісної системи навчання мовного спілкування на

професійні теми будуть сприяти формуванню у студентів цілого комплексу комунікативних і професійно-орієнтованих компетенцій.

Література

1. Прокопенко, І. Ф. Сучасні педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. посібник / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов. – Х. : Колегіум, 2008. – 344 с.
2. Бебих, В. В. Організація навчального процесу при вивченні курсу «Ділова англійська мова» з використанням інформаційних технологій // Теоретичні питання культури, освіти та виховання : зб. наук. пр. – К. : Вид. центр КНЛУ, НМАУ, 2002. – Вип. 21. – С. 32–37.
3. Гуминська, Н. В. Значення комунікативної діяльності в інноваційному викладанні іноземних мов // Міжнародний досвід у викладанні іноземних мов : тези доп. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – С. 23–25.
4. Nunnan D. Learner-Centered English Language Education. N.Y., Routledge Publ., 2012. Pp. 51–52.

References

1. Prokopenko I. F., Yevdokymov V. I. Suchasni pedahohichni tekhnolohii v pidhotovtsi vchyteliv: navch. posibnyk [Modern pedagogical technologies in teachers' preparation]. Kharkiv, Kolehium Publ., 2008. 344 p.
2. Bebykh V. V. Orhanizatsiia navchalnoho protsesu pry vyvchenni kursu «Dilova anhliiska mova» z vykorystanniam informatsiinykh tekhnolohii [Teaching process organization in learning «Business English» course with the use of informative technologies]. Teoretychni pytannia kultury, osvity ta vykhovannia: zb. nauk. prats [Theoretical questions of culture, education and education: is collection of scientific works]. Kyiv, Vydavnychiy tsentr KNLU, NMAU Publ., 2002. Issue 21. Pp. 32–37.
3. Humynska N. V. Znachennia komunikatyvnoi diialnosti v innovatsiinomu vykladanni inozemnykh mov [The importance of communicative activity in innovative

foreign language teaching]. Mizhnarodnyi dosvid u vykladanni inozemnykh mov: tezy dopovidei [International experience in teaching of foreign languages: theses of lectures]. Kyiv, Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t Publ., 2015. Pp. 23–25.

4. Nunnan D. Learner-Centered English Language Education. N.Y., Routledge Publ., 2012. Pp. 51–52.

Bieloysova S. M., Associate Professor NUS, Senior Instructor of the Department of Modern Languages, Education and Research Institute of Humanities of National University of Shipbuilding after Admiral Makarov (Ukraine, Mykolaiv), svitlana.beloysova@nuos.edu.ua

Shevchenko D. O., Senior Instructor of the Department of Modern Languages, Education and Research Institute of Humanities of National University of Shipbuilding after Admiral Makarov (Ukraine, Mykolaiv), d_shevchenko@yahoo.com

Davidenko O. B., Instructor of the Department of Modern Languages, Education and Research Institute of Humanities of National University of Shipbuilding after Admiral Makarov (Ukraine, Mykolaiv), olena.davydenko@nuos.edu.ua

Innovative foreign language teaching techniques at not non-linguistic universities

In this article importance of innovative foreign language teaching techniques at non-linguistic universities is discussed. Special attention is paid to interconnection between traditional and innovative teaching methods.

Keywords: foreign language, communicative approach, innovative methods, professionally-oriented foreign language.

Белоусова С. Н., доцент НУК, старший преподаватель кафедры современных языков, Учебно-научный гуманитарный институт Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова (Украина, Николаев), svitlana.beloysova@nuos.edu.ua

Шевченко Д. А., старший преподаватель кафедры современных языков, Учебно-научный гуманитарный институт Национального университета

кораблестроения имени адмирала Макарова (Украина, Николаев),
d_shevchenko@yahoo.com

Давиденко О. Б., преподаватель кафедры современных языков, Учебно-научный гуманитарный институт Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова (Украина, Николаев), olena.davydenko@nuos.edu.ua

Инновационные технологии преподавания иностранных языков в неязыковых ВУЗах

В статье рассматривается важность инновационных технологий в преподавании иностранных языков в ВУЗах. Особенное внимание уделяется взаимосвязи традиционных и инновационных методов обучения.

Ключевые слова: *иностраный язык, коммуникативный подход, инновационные методы, профессионально-ориентированный иностранный язык.*